

Izhaja :
vsako soboto in četrtek
popoldne.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 "
" četrt " 4 "
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročila brez do-
postlane naročnine se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperte.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 5

V Gorici, v soboto 17. januarja 1925. Leto VIII.

Nefrankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglasi
se računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej
List izdaja konsorcij
„GORIŠKE STRAŽE“
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici
Riva Piazzetta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5.
— (prej Scuole). —

Nočemo nikakega nasilja!

Zadnjič smo z jasno in odločno besedo obsodili komunistično gibanje, ki je našemu ljudstvu prineslo že težko gorje in se skuša sedaj znova vrniti v naše strnjene vrste. Gotovo ne bo škodovalo, če opozorimo še na eno pogubno plat komunističnega evangelija.

Deset let je že preteklo, odkar so razbesneli narodi v nečloveškem klanju začeli pustošiti najbolj cvetoče pokrajine Evrope. Ko je po mnogih grozljivih letih sovraštvo privedlo človeštvo na rob propada, se je v izkrvavljenih in izmučenih milijonih rodilo mogočno in vesoljno hrepenenje:

Narodi, odložite orožje, smrt nasilju! Kvišku zastava človekoljubja in miru!

To hrepenenje po miru in pravici je završalo preko krvavih poljan, zajelo vsa srca in zdelo se je že, da bo zmagalo. Toda hipoma se je med ubožnimi in razdedinjenimi množicami vžgal duh upora, maščevalnosti in nasilja. Nastopili so komunisti, napovedali brezobzirni boj staremu redu in proglasili, da bodo na krvavih temeljih zgradili družbo pravice.

Ta nauk, da je mogoče z bajoneti, nasiljem in krvjo ustvariti pravico, da pelje pot do pravične človeške družbe le čez gorovje človeških trupel — ta nauk je zastupil široke vrste ljudstva.

Toda prišlo je še hujše!

Nasilni nastop komunizma je pogljal njegove nasprotnike v nasprotno skrajnost: rodilo se je drugo mogočno gibanje — fašizem. Ta je zapisal na svojo zastavo najbolj neizprosni boj mednarodnemu komunizmu, proglasil nacionalni moment za gibalno vsega javnega življenja in zasidral svojo barko v okrilju ožjenega kapitalizma. Z revolucijo očistimo gnilobo v državi, z močno diktaturo dvignemo in okrepiamo domovino, to je bil njegov program.

Načelo močne roke je vsled borbe teh dveh nasprotnih si taborov zmagalo v javnem življenju. Dogodki so pa dokazali, da je to načelo, če gre tudi za plemenite cilje, kvarno in neopravičljivo. Le svoboda in postavnost, pravica in poštenje dajejo možnost, da se zgradi nova, ozdravljena človeška družba.

Slovensko delovno ljudstvo je skozi stoletja izkusilo živeti pod bičem nasilja. Nikdar pa in tudi v najstrašnejšem suženjstvu ni zamrlo v slovenskih srcih hrepenenje po svobodi. Zato je tudi sedaj najodločnejši nasprotnik vseh, ki hočejo s silo vladati nad ljudstvi in deželami. Mi hočemo, da svobodno ljudstvo vlada v svobodni državi. Uverjeni smo, da bo to vzvišeno načelo zmagalo kljub vsem komunističnim apostolom vsepovsod.

Kaj se godi po svetu?

Krči mlade države.

Mlada jugoslovanska država se zopet nahaja v času preskušeni. Ko so se trije bratski narodi združili in domenili, da bodo živeli v slogi in ednosti pod skupno streho, smo bili uverjeni, da se bo dal ta sklep izvesti v kratkem času. Do danes se pa to, žal, še ni dalo vresničiti. Mlada država še ni prišla do mirnega razvoja. Brezdvomno je eden glavnih vzrokov tega položaja, da so zgodovinske in kulturne razlike med tremi narodi zelo občutne. To izrabljajo ljudje, ki se pod geslom blestečega nacionalizma skušajo dokopati do časti in veljave. Stranke, ki jim je pri srcu usoda Jugoslavije se bore z vsemi sredstvi proti takim političnim mešetarijem. Borba postaja vedno srditejša; zdi se, da bo končala le na ta način, da bo ena ali druga stranka ležala na tleh popolnoma srta in uničena. Vlade in ministri se vedno menjujejo, še predno se morejo dobro razgledati po svojih poslih. Naravno, da tako neprestano izmenjavanje vlad rodi politično nepoštenost in brezvestnost. Ko pride ena stranka na vladno, izrabi vsa sredstva, da nasprotnika spravi ob moč. Tak nezdrav, za ravnokar se probujajočo državo škodljiv pojav, se ravno v tem novem volivnem boju kaže v vsej svoji nasilnosti.

Vlada se hoče obdržati za vsako ceno.

Vlada ministrov Pašiča, Pribičevića in Žerjava dela na vse kriplje, da bi vladni stranki, radikalna in samostojna demokratska, dobili večino v

parlamentu. To je pa v današnjih razmerah v Jugoslaviji precej težko. Radikalna stranka, porojena v stari Srbiji takrat, ko so se borili z novim socialnim in demokratskim duhom prežeti močje proti staremu absolutizmu Obrenovičev, je zgubila pri precejšnjem delu srbskih razumnikov svoje simpatije, ker se ni s časom izpopolnjevala. Posebno po vojni so se zbrale okrog novih politikov, ki so zajemali svojo izobrazbo na evropskem zapadu, nove stranke. Vlade stranke niso mogle imeti dosti upanja tudi na Hrvatskem. Štefan Radić je zbral hrvatsko krog svoje osebe. Na Slovenskem ima pa Slovenska ljudska stranka stalni in trden kader svojih volivcev, ki se je ob zadnjih volitvah še povečal, ker so volili kandidate te stranke tudi ljudje, ki sicer niso idejni pristaši SLS, pač pa odobravajo njen politični program.

Gesla o samoodločbi, samoupravi, socialni pravičnosti, ki so jih visoko dvigale stranke širokih ljudskih plasti, so privabljale vedno večji krog pristašev. Vladne stranke so se zdale poraza in posegle po drugih sredstvih, da obdrže državno krmilo v svojih rokah.

Zastareli načini.

Zgodovina francoske revolucije opisuje, kako je stranka, ki se je dokopala do moči poslala pod rabljevo sekuro vse voditelje nasprotnih strank. A končno se je nasilstvo zadržalo v lastni krvi. Dogodki preteklih dni učijo, da je nasilje še vedno naletelo

na odpor. To se kaže tudi v volilni borbi, ki je s strastjo objela vse duhove v Jugoslaviji. Zatvor Radića, ne razglabljam sedaj ali je bila upravičena njegova taktika ali ne, je vzbudil med hrvatskimi seljaškimi masami velikansko vznemirjenje. Vlada je razpustila hrvatsko republikansko seljačko stranko, zaprla vse odličnejše voditelje, med njimi celo podpredsednika parlamenta in podpredsednika najvišjega upravnega telesa, državnega odbora, dr. Vladimira Mačka. Vlada je razglasila v svet, da je imel Radić veleizdajniške stike z Madžari in celo z boljševiki. Poslaništva teh držav so prisilila zunanje ministrstvo, da zanika te vesti, sicer bi se odnosi med temi državami poostriili. Ministrstvo je to tudi storilo. Sodniki v Zagrebu — trde, da so to bili sami Radićevi pristaši, — so razglasili nad zaprtimi hrvatskimi voditelji oprostilno razsodbo. Vladni močje pa zbirajo nove dokaze, da bi ne bilo treba voditelja hrvatskih kmetov izpustiti in zahtevajo, naj se Radić postavi pred belgrajsko sodišče. S takimi načini skušajo centralistične stranke odvzeti hrvatom njih zastopnike.

V Sloveniji divja volilni boj tudi z vsilo, vendar v lepši obliki. 13. t. m. je policijsko ravnateljstvo ustavilo »Domoljuba«, najbolj razširjeni tednik Slovenske ljudske stranke, stranke, ki je najizrazitejša nasprotnica sedanjih vladnih skupin. S tem so hoteli omejiti velik vpliv, ki ga je imelo to glasilo na slovensko kmetško ljudstvo. Širilo se tudi govoriče, da bo moral na oblastven dokaz prenehati tudi glavni list ljudske stranke »Slovenec«. Vsa taka in podobna sredstva volivnega boja morda pomorejo strankam, ki imajo trenutno moč na razpolago, do par poslancev več, ne pripomorejo pa k velikemu cilju, h kateremu bi morale vse stranke z globoko iskrenostjo težiti, k zblizanju vseh Slovencev, vseh Hrvatov in vseh Srbov. Ko bo to uresničeno, ne bo več čas, da bi lahko politiki pod kakršnokoli krinko uporabljali take zastarele načine.

Zastopniki slovenskega ljudstva.

Slovenska ljudska stranka bo pri državnozbornih volitvah 8. februarja kandidirala večinoma dosedanje poslance. Na listo je prišlo še par novih. Med temi omenjamo posebej Franca Terseglava, enega prvih borcev krščansko socialnih idej v Sloveniji, ki kandidira v Ljubljani kot namestnik Korošček. Vodja SLS kandidira v treh okrajih. Pri sedanjih volitvah kandidira tudi dr. Gosar. Splošno se lahko sodi, da bo v bodočem Jugoslovanskem klubu nekaj razumnikov več kot prej. To dokazuje zrelost slovenskega ljudstva, ki ne oziraje se na stanovsko samoljubje, pošlje v Belgrad izbrane močje. Za zastopstvo slovenskega ljudstva se puli še mnogo drugih strank in stranic. V Ljubljani bo 6 skrinjic lovilo volivne kroglice; v Mariboru je pa vložila kar 15 kandidatnih list.

To je znak precejšnje politične razklanosti, ki ni v prid političnemu položaju v deželi. Vendar bodo pri volitvah vse male stranke kar skopnele in si bodo stale nasproti le stranke z izklesanimi programi. Kdor bo zmagal, bo brzkone za precej časa prevzel vajeti v svojo roko. Prav tako bo tudi zunanja politika države dobila določnejšo smer. Vsled tega je boj hud, a preizkušnja je potrebna za moško zrelost države vseh južnih Slovanov: Sloencev, Hrvatov, Srbov in Bolgarov.

Slaba rešitev nemške krize.

Pred poldrugim mesecem skoraj so se že vršile volitve za nemški državni zbor. Ves ta čas so trajala pogajanja med posameznimi strankami za sestavo vlade. Dvoje skrajnih naziranj je prevladovalo med izvoljenimi zastopniki nemškega naroda. Vmes so pa male stranke, ki se po svojih programih več ali manj strinjajo ali z nemškimi nacionalisti ali s socialnimi demokrati. Ker ni bila nobena izmed teh strank sama zase tako močna, da bi lahko sama prevzela vladno, so začela dolga enomesečna pogajanja. Bivši državni kanceler dr. Marx se je trudil, da bi mu uspelo sestaviti vladno, a zaman. Plaval je v svoji zmerosti — on je pristaš centroma — po sredi in obsedel med dvema stoloma. Že so se čuli po Nemčiji glasovi naj prevzame vodstvo nemške države ministrstvo sestavljeno iz generalov in strokovnjakov. V tem hipu pa je poveril državni predsednik sestavo novega kabineta dosedanjemu finančnemu ministru dr. Luthru. Ta mož je začel svojo politično pot kot župan velikega industrijskega mesta Essen v Porurju. Njegovo ime je postalo v domovini znano, ko se je z vsjo moško odločnostjo postavil francoskim okupacijskim četam po robu. Nato je prevzel pod Stresemannovim ministromvanjem listino za okupirane kraje. Ko so pa spoznali njegove finančne sposobnosti, so ga poklicali naj uredi nemške finance. Kot tak je Nemčiji tudi rešil njeno valuto. Kako pa se bo izkazal kot politik na mestu državnega kancelerja, bo pokazala bližnja bodočnost.

Ta mož torej se je lotil pogajanj s tako nasprotujočimi si strankami. Že pri tem je naletel na silne težkoče. Zahteval je od strank, ki bi vstopile v vladno, da izrečejo vladi na prvi zbornični seji popolno zaupnico. To mu ni uspelo in je moral odnehati, ne, da bi si zagotovil od strank kakega jamstva.

Nova vlada.

Če stojimo na stališču miru in pravice med vsemi narodi, ne moremo pozdraviti nove nemške vlade z veseljem. Socialno usmerjene stranke so potisnjene v ozadije, o usodi Nemčije odločuje zbor tistih ljudi, ki se ogreva za nemško narodno nestrpnost, ki hoče nazaj v predvoine monarhistične razmere. Na čelu ministrskega sveta sicer stoji dr. Luther, ki ni strankarsko povsem opredeljen, a se vendar nagiblje k reakcionarni nemški ljudski stranki. Zato se je oprl na nemške nacionalce, ki so poslali v kabinet kar štiri svoje zaupnike, in na ljudsko stranko, z zelo nacionalistično barvo. Ti imajo tri ministrske sedeže. Razen teh je še zastopan centrom, ki je zaplaval nekam posredi, z dvema ministroma. Poštni minister je pristaš bavarske ljudske stranke. Brambni minister pa brezbarven. Tako so dobili Nemci popolnoma na desno usmerjeno vladno. Demokrati in socialni demokrati so napovedali novi vladi najostrejši boj. Nemčija stoji po tem čudnem razpletu svoje krize zopet na razpoztju. Nevarnost je, da bodo pristaši monarhistično-nacionalističnih načel, ki vodijo zdaj državno ladjo, zbrali nad toliko izmučeno Nemčijo še temnejše oblake.

Prva poteza desničarjev.

Na vrhovnem mestu nemške države je mož, ki že dolgo let skuša pred-

staviti svojo državo kot miroljubno. To je stari, izkušeni dr. Ebert, državni predsednik, mož popolnoma socialnih nazorov. Ta oseba je napotu nemškimi narodnim nestrpnostem, ki si želijo nazaj stare pruske čase. Doba njegovega predsednikovanja bi itak sedaj kmalu potekla, pa niso mogli počakati. Nacionalci so začeli napadati socialistično Eberta in zahtevajo naj se potom plebiscita odstavi. Začeli so ga obrekovati, češ, da je začel l. 1918 v državi socialistično sabotažo. Najeli so za to obrekovalno

gonjo novinarja Rotharda, ki je pa bil pred sodiščem obsojen le na par dni zapora. Po državi že sejejo nemški nacionalci razpoloženje za novega državnega predsednika. To naj bi bil znani general in Viljemov najvernejši pristaš, Ludendorff.

Tako bo najbrže pretiravanje narodnostnega načela zavelo Nemčijo v nove nesreče, v nove boje, ki bodo morda potegnili v svoj vrtnec tudi sosede, če se ne bodo pravočasno streznili nacionalistični voditelji.

DNEVNE VESTI

Nehajte s takim

postopanjem!

V današnjih časih doživljamo neverjetne krivice in presenečenja tudi tam, kjer so postave in predpisi popolnoma jasni. Javni nameščenci v neštetihih slučajih kršijo na nečuden način splošno veljavne odredbe. Ni čudno, da se s tem naše ljudstvo, ki je bilo vajeno točnih in strogo zakonov se držecih javnih organov, odtuja ljudem, ki se pošiljajo med Slovence kot predstavniki urejene države.

Slučaj, ki znova potrjuje resničnost zgornjih stavkov, se je pripetil v ned. zvečer v Tolminu. V kavarni je sedel med drugimi gosti šofer Pušnar. Mirno je bral nek ljubljanski dnevnik. Ura je že bila blizu enajste. Kar vstopijo domači orožniki in vprašajo mladeniča, zakaj ne zapusti kavar-niških prostorov. Ta jim odvrne, da so še drugi gostje tudi notri. Pri so-sednjih mizah so sedeli še poročnik orožnikov in nekateri drugi častniki. Nato pogleda eden izmed orožnikov list, ki ga je držal g. Pušnar v rokah in pripomni, da je to protidržaven list (un giornale sovversivo), ki ga dobiva najbrže gostilničar Manfreda iz Volč. Po teh izjavah so zahtevali naj se gost legitimira. Kljub šoferski izkaznici so izjavili, da je v okrožju neznan, ga vklenili in peljali na orožniško postajo. V torek so ga zvezanega prepeljali v Gorico in ga brez zaslišanja po g. policijskem komisarju zaprli. V sredo je prišla na pol. komisarijat v Gorico mati aretirane-ga in prosila naj sina izpuste. G. komisar ni o celi stvari ničesar vedel. Ko so mu zadevo pojasnili, je ukazal naj takoj izpuste aretiranca. Med tem so tudi pri g. Manfredi v Volčah naredili hišno preiskavo.

To je natančno opisan slučaj, ki dokazuje, kake stvari se lahko pri nas dogajajo! Mladenič je moral biti tri dni zaprt ne da bi vedel niti sam niti višje oblasti — čemu? Gospodje oblasti! Če ste poslani k nam, da utrjujete severno mejo, vedite, da jo s takimi metodami samo rušite! Od varnostnega oblastva pa pričakujemo, da svoje podrejene organe pouči, kako naj vrše svojo službo!

Fran Milčinski:

Žena ni marala otrok.

Pa sta njega dni živeli dve sestri. Starejša je bila omožena in je imela pet otrok: zdravi so bili kakor riba v vodi, živi kakor iskra, siti pa nik-darnikoli; mati ni grižljajla nesla k ustom, da ni ta ali drugi zavičkal: »Meni tudi, meni tudi!« Pa jim je mati iz srca rada dajala in če ni bilo pečenke, kruha je bilo vedno vsem dovolj, deci in staršem, ker jim ga je blagoslavljal ljubi Bog.

Mlajša sestra, neomožena, je gledala, kako živijo, pa je vihala nos: »Jaz, če bi se možila, otrok ne bi marala, da bi me mučili in zajedali — nič otrok, nič nadlog!«

In kakor je rekla, tako se je zgodilo. Omožila se je, daleč stran v drugi kraj, dobila je dobrega moža in mož si je želel dece, ali dece ni bilo — in zakon je bil pust in brez prave sreče. V petem letu zakona pa je mlada žena na hitro zboleva in je ponjo prišla smrt, baš ko je bil mož z doma po kupčiji, in reva ni imela

Silno težko,

a prisiljeni radi gospodarskih raz-mer lista, smo danes poslali »G. Stra-žo« samo onim naročnikom, kojih naročnino imamo že v rokah. Zato prosimo prizadete (one, ki smo jim list ustavili), naj ne smatrajo tega kot nezaupanje napram njim. Nika-kor ne. Saj mi bi radi pošljali list vsem zastoj, če bi mogli. Pa ne gre. — Je tudi to pač operacija, ki sicer tu pa tam malo zabolí — a je nujno potrebno, če hočemo listu dobro, dru-gače nam pogine za — sušico. Tega vemo, da nočete. »Raje pa operacio« porečete. Dobro. Ta je že narejena. Vas pa prijatelji prosimo, da ostanete listu zvesti in TAKOJ POŠLJEJE NAROČNINO za letos. ŠE LAHKO DO-BITE VSE letošnje STEVILKE, ŠE TUDI »GORIŠKO PRATIKO«.

Več ko nas bo, bolj močni bomo, več bo naš glas zalegel!

Smrt slavnega učenjaka.

V sredo je umrl v Pragi znameniti češki filozof in pedagog, vseučil-liščni profesor dr. Drtina. Bil je tesen prijatelj predsednika Masaryka in je skupno z njim deloval na znanstvenem in na političnem polju. Njegovo delo »Idejni razvoj evropskega člo-veštva« je prevedeno v več jezikov. Slava slovanskemu mislecu!

Kulturni boj na Slovaškem.

Slovaški škofje so izdali pred me-secem dni pastirski list, kjer prepo-vedujejo vsem katoličanom članstvo pri socialističnih in komunističnih organizacijah. Kot vzrok za to pre-poved navaja pastirski list, da so te stranke izrazito protiverske. Dušni pastirji so obvezani odreči cerkven pokop vsakemu katoličanu, ki bi se ne uklonil. Ta objava je vzbudila po vsej deželi velikansko razburjenje; začeli so oster boj proti škofom in duhovščini, ki je list v cerkvah pre-brala. V mestni zbornici v Požunu so pa komunisti pretekli pondeljek tudi javno nastopili. Nek komunistični svétnik je zahteval, da se kot odgo-vor na škofovsko odredbo razlasti vsa katoliška pokopališča, da ne bo več mogla duhovščina zabranjevati

svojega človeka, da bi ji držal roko pri strašni ločitvi. Stara sosedka ji je stregla, pa še njo je bilo strah in je zbežala, ko je bolna žena na zadnjo uro premilo klicala: »Deca moja, de-ca moja, dečica draga, kje si moj cvet, ki nisi dozorel!« Sama je umrla in ni bilo nikogar, da bi se ob mrt-vaški postelji jokal in zanjo molil.

Starejša sestra še ni bila izvedela, da ji je mlajša sestra umrla: bili sta daleč narazen in pošte so hodile po-časi. Kar se zgodi, da ji zbolil sinček Ivo najmlajši. Vso noč je plašno ječal in zjutraj tožil, kaj da mu je v span-ju legalo na prsa, ga tlačilo in mu je-malo sapo; kakor mačka tiho je pri-šlo, tiho odšlo, rad bi bil klical na po-moč, pa da ni zmogel glasu.

Mati si je mislila: »Fantku se je sanjalo.« Ali drugo noč prav tako in tretjo noč zopet in Ivo najmlajši je bledeel in hiral.

Četrto noč skrbni materi ni dalo drugače in si je poslala poleg bol-nega Iva; pod vzglavje pa si je dala praproti, ki ima tako moč, da razkri-je vsakateri čar. Sinko je zaspal in tudi ona je zatisnila oči, kakor bi spa-

cerkvenih pokopov. Krščno-sko-so-cialni mestni svetniki so krepko ugo-varjali, nakar so se komunisti za-gnali proti njim. Nastal je pretep, ki se je šele čez dolgo časa polegel. Končno so odstavili vprašanje pastir-skega lista z dnevnega reda. Kultur-ni boj bo najbrže razplamtel po vsej državi.

Cerkveni dostojanstveniki proti fašistovskim nasilstvom.

Začetkom tega meseca so fašistov-ske čete v Pizi naskočile, razdejale in požgale tiskarno katoliškega dne-vnika »Messaggero Toscano«. Službe-no glasilo svete stolice »Osservatore Romano« piše ostro in natančno o tem dogodku. Celo podobam svetega očeta in svetim razpelom niso priza-nesli, pravi list. Pizanski nadškof, kardinal Maffi je poslal vsled teh zločinskih dogodkov brzojavko na notranjega ministra Federzonija, ki so jo listi objavili. V njej pravi: »Vče-raj torej je bila Piza normalizirana. Kot višji pastir sem objokoval ta čin, kot Italijan sem pa od sramu zarudel. Natančna preiskava bo Vasi eksclen-ci pojasnila, kam privedejo taki do-godki. Zaradi domovine! Kardinal Peter Maffi.« Duhovniki vse škofije so objavili apel na ljudstvo, kjer pozi-vajo tiste, ki imajo usodo države v svojih rokah, naj se iz ljubezni do do-movine vrnejo končno k boljšim me-todam! To je tudi naša iskrena želja!

Kaj vse ve tržaški »Piccolo«.

Pred par dnevi se je razširila v inozemstvu vest, da so italijanskega ministrskega predsednika Mussolini-ja umorili. Posledica teh vesti je bila, da je začela italijanska valuta na ve-likih svetovnih borzah padati. Faši-stovski listi, med temi tudi vedno se menjajoči »Piccolo«, se silno togote vsled teh borznih špekulacij. »Čuvaj-te se.« pravi »Piccolo«, »v dveh ali treh dneh se bo raznesla vest, da se je predsedniku ministrskega sveta um zmešal.« Za tako prorokovanje lahko pošlje ministrski predsednik glavnemu uredniku zahvalno pismo.

Ali ni to protipostavno?

V didaktičnem okrožju Solkan, kjer gospoduje in ukazuje didaktični ravnatelj Caligaris, so po vseh ljud-skih šolah prepovedane vse sloven-ske učne knjige. Pouk slovenščine in v slovenščini se sme vršiti samo ustmeno in s pisanjem na tablo. Tudi v višjih razredih na šestrazrednici v Solkanu so slovenske knjige odprav-ljene.

Drznost in glupost gotovih ljudi prese-gata res že vse meje. Oblastva, napravite red!

Zlato na Češkem.

Ministrstvo javnih del je začelo z raziskovanjem bregov reke Otava. Strokovnjaki trdijo, da se nahaja v teh plasteh došti zlate rude. Zdaj bo-do pa lahko cekine kovali!

la, toda je bdela in čakala, kaj bo. In ni dolgo čakala, pa se priplazi pri zaprtih durih v izbo čudna prikazen. Svetil je mesec, mati jo je dobro lo-čila. Bila je podobna veliki mački, pa je imela petero nog, bliže in bliže je prihajala, pa ko je prišla k poste-tretjo noč zopet in Ivo najmlajši je Legla mu je na prsi, zeleno so ji go-rele oči, svojo glavo je pritisnila ob dečkovo glavo in Ivo najmlajši je bridko zaječal.

Mati tiho in oprezno, pa hitro ka-kor blisk, zgrabi pošastno mačko za sprednji taci. Kakor v kleščah jo je držala, mislila si je: Če dušo pustim, zdaj mi ne uideš. Pa se ji je v rokah pošast zvijala, zvijala, rastla in iz-preminjala, in se izpremenila v dolgo, suho ženo v beli halji. Zdaj jo je mati spoznala in je vzkliknila: »Sestra moja mlajša, za svetega križa voljo, ali si ti?«

Prikazen je zavekala: »Jaz sem, tvoja sestra, in te prosim, odpusti mi, ker ne morem drugače! Ubrnila sem se grešnica otrok, zato se mo-ram mrtva pokoriti toliko let, koli-kor otrok mi je bilo namenjenih. Ži-

Zakaj

nisem dobil »Straže«? tako se bo eden ali drugi vprašal, ker ne dobi te številke. — Najprej naj vsak od teh pomisli, če je list za 1925 že plačal ali ne. ČE GA NI, NAJ TO STORI TA-KOJ; ČE GA JE, NAJ SPOROČI U-PRAVI, da je list ta in ta dan plačal, a ga ne dobiva. Lahko je tudi pri raz-pošiljanju kaka pomota, ker ima u-prava sedaj polno dela. — Kdor ima pravico do »Goriške Pratike«, jo go-tovo dobi, če je še ni.

V Franciji bo vse ceneje!

Pariški listi pišejo, da bo v krat-kem imenovan javen državni urad-nik, ki bo skrbel, da se cene ne bodo višale. Bo torej nekak diktator cen! Silno lepa misel; če se posreči, potem naj pa kar po vsem svetu nastavijo take može, pa bomo kruh morda še zastoj jedli.

Ljubezniv pozdrav.

Gospa Marvin iz Hudajužne je po-slala te dni našemu uredništvu šopek zvončkov, trobotic in še nekaterih pomladanskih cvetlic. Jasen znak, da je tudi v naših gorah, ki so veči-no-ma še brez blesteče snežene odeje, le-tošnja zima zelo mila in prijetna. Spomlad, mlado življenje, prerojenje kipi v naravi. Naj bi bilo tako tudi v srcih! Za ljubko darilce iskrena hva-la! Uredništvo se je z njim moško postavilo.

Kdo pride na vrsto?

To vprašanje se vsiljuje marsika-kemu kandidatu za poslanski man-dat v Jugoslaviji. Ponekod je že več kandidatnih list, kot poslancev. V 54 volilnih okrožjih so vložile razne stranke kar 359 list; v dotičnih okro-žjih bo pa lahko izvoljenih le 315 poslancev. Torej, število poslancev bo treba zvišati, da ne bo kake zamere.

Posledice Gentilejeve reforme.

Neapoljskim akademikom nič kaj ne ugaja reforma bivšega naučnega ministra, ker jim otežuje državne iz-pite. Zato so začeli demonstrirati pred univerzo. To pa zopet ni bilo vseč fašistom. Kjer se pa dva mirnim potom ne sporazumeta, poseže nava-dno vmes pest. Več razgrajalcev je bilo ranjenih. Predavanja so ukinje-na. Poleg drugih dalekosežnih posledic ima ta reforma tedaj tudi že pre-tepe na vesti.

Predavanje o narodnih manjšinah.

Prejšnji avstrijski zvezni kancler dr. Seipel je imel pred kratkim na dunajski univerzi predavanje o na-rodnih manjšinah. Veliki avstrijski državnik je poudarjal, da bi bilo na-pačno smatrati to vprašanje le kot politično. Raziskovanje vprašanja na-rodnih manjšin je treba osloniti na znanstveno podlago, predvsem na zgodovinsko. To bi si morali zapom-niti najbolj tisti, ki bi radi z zatira-njem malih narodov spravili to vprašanje s sveta.

va sem se branila svoje rodne dece, mrtvi mi ne da miru in se ponoči plazim k tuji, da bi me ogrela s svo-jim sladkim dihom; pa sem preklela, da sem deci v strah, in joj, prejoj! — ni pomoči meni revii!«

Mati je rekla: »Mojih se mi več ne dotekni!«

Zbudil se je mož, vprašal, kaj je, in prižgal luč. Mati je izpustila sestro, ki se je spet izpremenila v petero-nogo mačko, se splazila k durim in se potegnila skoz ključavnico.

K otrokom je ni bilo več. Pač pa je noč za nočjo javkala zunaj pred hišo. Materi se je smilila, neko noč je vstala, tiho odprla okno in pogle-dala, kaj sestra počenja. Pa je vide-la ranjko, sedela je pred hišo in ne-kaj pritiskala k prsim.

Vprašala jo je: »Bog ti pomagaj, sestra, kaj delaš?«

Sestra v beli halji jo je milo pogle-dala, ji je pokazala, da ima pri prsih kačo, in je rekla: »Otrok nisem ma-rala, zdaj dojm kačo.«

Ko so pretekla tri leta, se ni več prikazala.

Iz knjige »Tolovaj Mataj«.

Prispevajte za 'Naš Dom'!

Junaki znanosti.

6. januarja je umrl v Parizu slavni fizik in kemik Bergonier (Bergonjé), ki je vse svoje življenje posvetil raziskovanju radijevih žarkov. Ti žarki so pa zelo nevarni človeškemu organizmu. Slavni znanstvenik je tudi postal njih žrtev; na smrtni postelji so umirajočega učenjaka pripeljali pred zbor učenjakov in znanstvenikov vse Francije in mu podelili najvišje odlikovanje; kmalu za tem je izdihnil. Še ob smrti je mislil na svoja raziskovanja in je določil v oporo, naj se na njegovem truplu dela poskuse, kako vplivajo radijevi žarki na človeka. — Drug tak junak je Dementroux (Dementró), ki je delal skupno z iznajditeljem radija Poljakom Curie. Dementroux je umrl slične smrti. To so pravi junaki, ki ležejo v grob, ko so obogatili človeštvo z novimi iznajdbami.

Grozna nesreča.

Že v eni zadnjih številkih smo poročali, da se je začelo v vsej zapadni Evropi zelo viharno vreme. Zdaj se je nad pokrajino vlegla še gosta megla. Ta je vzrok mnogim nesrečam, ki se dogajajo dan za dnem. V torek se je dogodila v Porurju na Nemškem taka nesreča, kakršne ni zlepa še bilo. V gosti jutranji megli je zavozil na neki večji postaji brzovlak v čakajoči tovrstni vlak. Sunek je bil tako silen, da so bili zadnji vozovi popolnoma zdobljeni. Nad 24 oseb, po večini delavke, ki so šle v službo, je mrtvih, preko 60 težko, število lahkoranjenih pa presega sto. Izpod kupa železja, lesa, človeških trupel in kosti so mogli rešiti nekatere težkoranjene le na ta način, da so jim odrezali na mestu roko ali nogo. Nekateri izmed teh nesrečnežev so kar zblazneli. Iz

drugih krajev tudi poročajo o železniških nesrečah, ki se dogajajo vsled goste megle.

Bogata Amerika!

Ni brez podlage mnenje, da je Amerika domovina dolarjskih princiev. Koncem leta 1922. je znašalo premoženje Združenih držav preko 300 milijonov dolarjev! V desetih letih se je bogastvo zvečalo čez 70 odstotkov. Te dni pa prihajajo vesti iz vseh delov Evrope, da se cene kruha vedno višajo. Ubogi Evropejci!

Kmet — doktor.

Juridčna fakulteta v Inomostu je podelila tirolskemu poslancu v dunajskem parlamentu, Fischlerju, diplomu za častnega doktorja prava. Poslanec je po poklicu priprost poljedelec. Tudi o Mussoliniju so oznajjali, da bo postal doktor, pa ni še imel dosedaj časa, da bi položil izpite, ker so preburni časi.

* *Trgovsko-obrtna zbornica.* — Sedež goriške »Trgovsko-obrtna zbornica« ni več kot doslej v Via Codelli št. 11, ampak v novih prostorih Corso Vittorio Emanuele III, št. 17, III. nadstr. To v vednost vsem prizadetim.

Darovi.

Za »Slovensko sirotišče«: Kmetška posojilnica v Podmeltu ob priliki zlatomašniškega jubileja preč. g. Dr. Antona Gregorčiča 50 L, preč. g. Jan. Franké, župnik v Cepovanu 30 L.; Mlekarska zadruga Dol. Novaki v počastitev zlatomašniškega jubileja Dr. Ant. Gregorčiča 25 L. V isti namen Kmečka hranilnica in posojilnica v Devinu 15 L. Srčna hvala!

Listnica upravnštva.

Nujna prošnja. — Na upravo našega lista prihajajo pošiljate za razne liste kot: »Mladiki«, »Socijalno misel«, »Mohorjeve knjige«, »Bogoljub« itd. Izjavljamo, da teh pošiljatev ne moremo sprejemati in tudi odklanjamo vsako odgovornost v tem pogledu. Vsak list ima svojo upravo in zato naj vsak vrši svoje, da ne bo zmešnjav brez konca in kraja. Prosimo čitatelje, da to upoštevajo!

A. Zavrl, Podkraj, Col. — Poslali ste nam 75 lir. Sporočite nam za kateri list. Pozdrav!

vžitne pravice na njenem skupnem zemljišču (gmajni) pa ima le malo posestnikov, in nikdo drugi. Seveda se to čudno zdi sedaj v povojni dobi mladim gospodarjem, ki zahtevajo z vsem poudarkom tudi tukaj enakih pravic, ker nosijo enake dolžnosti. Če pa pogledamo, kako so ti deležniki prišli do svojih predprav, bomo videli, da so oni pravzaprav pravi lastniki zemljišč, ki jih skupno uživajo. Ne trdim, da velja to prav za vsak slučaj, a za 90% slučajev pa prav gotovo. Kako so skupna zemljišča nastala?

Na Krasu (v komenskem in sežanskem okraju) so bili pred leti devinski gospodje lastniki skoro vsega zemljišča. Ko je pričela zvezda njih slave in mogočnosti zahajati, so ti gospodje začeli prodajati svoja zemljišča prejšnjim podložnim kmetom. In kjer ni posameznik zmogel kupnine, se je zbralo več njih (soseska), ki so položili kupnino in postali na podlagi pravilne kupno-prodajne pogodbe, v kateri so bila navedena imena vseh posameznih kmetov-kupcev lastniki kupljenega zemljišča, ki so ga še pozneje skupno živili. (Pred vojno sem eno tako staro pogodbo videl.) Po smrti kupcev so njih dediči in nasledniki po stari navadi sledili očetom pri vživanju skupnega zemljišča. In to je šlo od roda do roda. Enaki slučajji so nam znani iz Baške doline, kjer so tolminski gospodje prodajali svoja zemljišča posameznim skupinam kmetov. V grahovski občini hranijo še danes izvršne kupno-prodajne pogodbe in razsodbe višje davčne oblasti v Gradcu, ki je pred več kot 100 leti izrekla, da je dotično zemljišče zasebna last v razsodbi imenoma naštetih kmetov in ne javna občinska lastnina. In ta zemljišča se še danes skupno uživajo, a so vknjižena na ime dotične davčne občine. Če bi se hotel kdo

potruditi in iti tudi drugod stvari do dna, bi dognal, da je več ali manj izvršnih teh skupnih zemljišč povsod sličen opisanemu, to je, da so bila zemljišča prvotno zasebna last. Iz tega tudi sledi, da je vknjižba v zemljiški knjigi netočna. Pogrešek pa je bil napravljen pred davnim časom, vsled brezbriznosti deležnikov in komodnosti uradništva, ki je izvršilo vpise v zemljiško knjigo. Vendar pa vprašanje lastnine ni tvorilo skoro nikdar spora med občinami in upravičenimi deležniki. Ko so krog leta 1860 naše občine dobile samoupravo (avtonomijo), je takrat izdani občinski red, ki je veljal potem do 13. januarja 1923 izrecno določal, da veljajo glede vživanja občinskih zemljišč *stare, neizpodbijane navade*. In upravičenci so nemoteno ostali pri svojih pravicah do današnjih dni.

(Dalje prihodnjič.)

Agrarna reforma na Čehoslovaškem.

Zakon o agrarni reformi se že izvaja. Nad 764 veleposestnikov je moralo odstopiti proti gotovi odškodnini del svojih zemljišč. Od 900.000 hektarjev sveta, ki je pripadel državi, so razdelili 509.176 hektarjev. Razdelitev gozdov se tudi že izvršuje. Dosedaj so razdelili okoli 100.000 hektarjev gozdov. Kaj pa italijanski latifundisti?

Prilastek »ljudski« (popolare) pri hranilnicah.

Prilastek »ljudski« (= popolare) je prepovedan takim kreditnim organizacijam, ki niso ustanovljene glasom gotovih določil in zato morajo take organizacije spremeniti naslov do 1. julija 1925.

Ta prepoved se ne tiče naših »ljudskih posojilnic«, in zato naj se vodstva teh nikakor ne vznemirjajo; prepoved se tiče bank in takih hranilnic kot je Mont v Gorici.

GOSPODARSTVO.

O delitvi skupnih zemljišč.

Uvod.

Vprašanje delitve skupnih občinskih zemljišč postaja od dneva do dneva bolj nujno. Vsled žalostnih izkušenj v povojni dobi, ki so prišle nad ljudstvo, povzročajo to vprašanje ponekod veliko razburjanje, strah, prepire in tudi brezumno uničevanje raznih nasadov, ki se nahajajo na skupnem zemljišču. Ponekod so »poklicni« nezadovoljneži, ljudje, ki jim ne more nikdo in nikoli vstreči, drugod zopet osebe, ki rade v kalnem ribarju, zopet v drugih krajih razni zaslužkaželjni posredovalci itd., ki begajo ljudstvo z neutemeljenimi vestmi. K temu pripomore še mnogo strah, ki ga imajo nekateri, češ, da bo vlada zaplenila vsa občinska zemljišča, tudi taka, ki so, rekli bi, že stoletja v neoporečni in neoporni posesti zasebnikov.

Vsa ta razburjenja, vsi strahovi pa so, kakor danes stvari stoje, brezpredmetni. Izšel ni nikak zakon, nobene odredbe ni, ki bi določala, da se odvzamejo in ukinejo pravice, ki ne sporno pritičejo zasebnikom na takih zemljiščih, na katere je občina vknjižena kot lastnik. Nasprotno, tudi novoizdani italijanski zakoni, ki govorijo o teh zemljiščih, točno in nedvoumno poudarjajo, da ostanejo pravice zasebnikov na občinskem zemljišču nezmanjšane, take, kakor izvirajo iz starih navad, in kakoršne so danes. Ni torej utemeljenega razloga za razburjenje. Priznavamo pa da je potrebno, da smo tudi tukaj budni in da zasledujemo to vprašanje z vso skrbnostjo. Znaló bi se lahko zgoditi, da bi se komu zgodila krivica, ne ker tako zakon hoče, ampak radi tega ker se zakon ne pozna.

O občinskem nepremičnem premoženju.

Večina skupni zemljišč v naših krajih se označa za last občin, ker so kot taka vpisane v zemljiški knjigi. V nepremičnem premoženju občin kot javnopravnih bitij razločujemo dve vrsti: a) Premoženje, s katerim občina prosto razpolaga, ki ga lahko proda, da v najem, ne da bi si kdorkoli izmed občanov lastil bodisikaterkoli pravice do njega. Občina je popolnoma svobodna pri upravljanju te vrste svojega premoženja. b) V drugo vrsto pa spada premoženje, ki je sicer s pravnega stališča last občine, ker je ta kot lastnica vpisana v zemljiški knjigi, s katerim pa občina v večini slučajev prav nič ne razpolaga in si tudi od pamtiveka ni lastila nikakih pravic do njega. In o teh hočemo napisati nekaj opomb.

Kdo je vžival skupna zemljišča?

Taka zemljišča so vživali nemoteno posamezni občani ali skupine izmed njih, takozvani upravičeni deležniki. Dočim so bili prvotno (pred 150 do 100 leti) gotovo vsi takratni posestniki odnosno hišni glavarji dotične vasi deležni vžitkov na skupnem zemljišču, so si pozneje novi gospodarji (novohišniki) pridobili to pravico le z izrecnim dovoljenjem prvotnih upravičencev. Bili so sprejeti v njih krog navadno proti plačilu določenega tneska v gotovini (nekje 40 gl) ali pa tudiv živilih. (Poznam slučaj, da je moral vsak na novo sprejeti član pogostiti vse prejšnje upravičence (jurarje) z bokalom vina in s kosom kruha). Stari upravičenci niso bili primorani sprejemati novih deležnikov. In tako vidimo, da se je krog upravičencev trdno sklenil, ko je začela cena zemlji rasti in ko vžitek na skupnem zemljišču ni dopuščal več sprejema novih deležnikov. In v resnici imamo danes slučaje, ko šteje občina do 200 ali tudi več hiš,

Kaj je novega na deželi?

Trnovo pri Kobaridu.

Potrebno je, da se tudi mi včasih oglasimo. Ker noče nihče ničesar objaviti izvolite priobčiti sledeče:

Tudi v naši vasi, kakor marsikje drugje, živimo težko življenje. Gospodarsko življenje je slabo, zaslužka nič ali pa tu pa tam kakšna malenkost. Ne preostaja nam drugega, kakor delati dolgove, da se prerinemo naprej. A zelo žalostno je, da naši ljudje delajo dolgove pri tujih ljudeh, ki so prišli Bog ve odkod. Je pač res, da mnogi Slovencev bolehalo na čudni bolezni. Kakor hitro pride od kod kak tuj trgovec ali kaj takega, hura! že vse drvi k njemu. Vseeno če tudi domači trgovci dajejo po ravno taki ceni in ravno tako blago, mogoče še boljše. Tako se zadolžujejo pri tujih ljudeh. Saj se je eden že sam pohvalil, da jih ima že precej na vrvi. Vaščani, vaščani! Spreglejte pravočasno svojo zмотo. Ker če se vrv preveč zadrigne se bo težavno rešiti. Tudi naši gostilničarji točijo po večini le tuja slaba vina, čeprav lahko dobijo domača vipavska ali briška vina po ceni in so boljša. Konsumentii storite vendar svojo dolžnost ter zahtevajte le domača vina. Zavedni fantje in možje! Pomagajmo si medsebojno in zahtevajmo le domače blago, ki ga pridela naša zemlja. — Tudi v našem društvnem življenju je začela delovati razjedajoča bolezen. Z žalostjo v srcu mora človek gledati in poslušati, kako mnogi mladeniči nimajo nobenega smisla za kulturno delo. Če se govori o društvu, časopisih ali dobrih knjigah se posmehujejo in zabavljajo čez vse, kar je lepega in plemenitega. Naše društvo, hira. Drug za drugim odpadajo člani. V društvu ni treba nobene razlike, posebno vidne ne! Pred vsem je treba mlade fante in dekleta vliudno vpeljati v društvo, kjer naj se navzamejo misli do lepih knjig in navdušijo za lepo našo pesem. Tisti, ki se čutite poklicane, agitirajte za »G.

Stražo« in »Naš Čolnič«! Navdušenje brez dejanj je vredno jako malo. Dejanja, dejanja, bratje! potem bomo v navdušenju gledali sadove svojega dela. — *Družinski gospodar.*

Iz Gorenjegopolja.

Zapustil nas je nenadoma šolski vodja gosp. nadučitelj Vendramin Andrej. Odšel je službovat v Lokovec. Gosp. nadučitelj si je v par letih bivanja med nami pridobil srca in zaupanje skoro vseh občinarjev. Bil je vzoren učitelj, mirnega značaja, vnet z dušo in telesom za svoj poklic. Starši smo mu hvaležni za njegov trud. Otrokom se milo toži po njem in ga dolgo ne bodo pozabili. Gosp. nadučitelju želimo na novem mestu lepših dni kot jih je doživel pri nas v sedanjih razmerah. *Starši.*

Od Sv. Mihaela pri Ozeljanu.

Že dolgo časa se nismo oglasili v Vašem cenjenem listu. Pa naj gre sedaj med svet par vrstic tudi iz naše vasice. V sredo zjutraj, okoli tretje ure, so neznaniz umrli poskušali svojo srečo kar pri treh hišah. Družini Gruden so odnesli vse kokoši. Pri Vinklerju so pa samo okno vlomili. Zelo so bili razočarani, ker ni bilo več slanine v dimniku. Merviču Antonu so vdrl v kuhinjo skozi okno, in so si začeli nakladati slanino. K sreči jih je slišal gospodar. Ko je vstal, so že zbežali. Saj so lahko tekli, ker jim je luna tako lepo svetila.

Pečine.

Dne 13. t. m. je v Gospodu zaspala 58-letna vdova Marija Klemenčič, na Pečinah h. šte. 59. Dalj časa je bolehalo vsled opekline, ki si jo je nakopala na nogi z lugom. Vendar je bilo upati, da okreva popolnoma. Pridružila se pa je še notranja bolezen, kateri je podlegla v malo dnekih. Bila je dobra gospodinja in skrbna mati sinu in hčeri; le ona dva vsta, kaj sta zgubila s prežgodaj umrlo materjo. Naj ju Bog tolaži, pokojnič! pa naj sveti večna luč!

Iz Idrije.

(Nagla smrt.) 13. t. m. zvečer je prišel v »Mladeniško Marijino družbo« 17-letni France Kobal, da bi v krogu svojih tovarišev preživel veselo uro. Srčna hiba, ki ga je spremljala že več let, ga je ta večer preselila v večnost. Razgovarjal se je s tovariši. Kar ga je obšla slabost, zaklical je »pomagajte« in v par minutah je bil v nezavesti. Prejel je še sv. odvezo in sv. poslednje olje in takoj došli zdravnik je mogel ugotoviti le smrt. France, bil si zvest član naše družbe, naš brat, ne bomo te pozabili, mater vdovo, ki je izgubila sina edince naj tolaži Vsemogočni!

Dne 3. januarja t. l. nas je zapustil kr. mestni komisar. Za njim je prevzel občinske posle drugi komisar, ki je vršil svojo službo do 12. t. m., 13. t. m. nam je komisaril že tretji komisar, ki se je pa preplašil že prvi dan ter nas zapustil. Ne vemo pa, kaj ga je tako presenetilo. Sedaj pričakujemo že četrtega v teku štirinajstih dni.

Kakor se čuje je tukajšnji podpretekt g. Bitiati prestavljen; na njegovo mesto je stopil g. de Beden.

Gaberje na Vipavskem.

Že dolgo časa se nismo nič oglasili iz naše vasi, zato blagovolite pa sedaj priobčiti naslednje vrstice: Pred minulim letom smo imeli zelo živahno in lepo vsnevajoče društvo »Danica«. Toda, žalibog, kadar je bilo najbolj na višku, je roka tako imenovane pravice posegla vmes. In zakaj? Mi smo namreč privedili pred letom dni veselico in kakor je stara šega smo zapeli na odru par nedolžnih in čisto priprostih pesmi. In to je razkačilo srca, ki se z našimi ne vjemajo. Sedaj pa z veselim srcem naznanjamo, da se nam je posrečilo zopet obnoviti naše društvo. Obstoja iz samih navdušenih, kmečkih fantov, mož in deklet. Želimo, da bi se mu priključili še drugi, ki imajo potrebne zmožnosti in ga pomagali voditi.

Naročnikom in čitateljem!

Današnja »Straža« se je zakasnela za več ur, ker smo vsled zahteve oblasti morali skoro polovico uvodnika izpustiti in spremeniti, ko je bil list že v tisku in je bilo kakih tisoč izvodov že tiskanih. S tem smo se izognili zaplembi. Imamo torej predcenzuro kot tirolski Nemci, samo brez uradnega odloka.

Človeštvo v številkah.

»Pa bo že spet kako igračkanje s številkami«, bo vzkliknil ta ali oni, ko bo prebral zgornji naslov. Res je, marsikdaj se dobe računariji, ki bi radi še celo človeške misli zgnatli v mrtvo številko. Vendar je pa včasih zelo poučno, če se v številkah izrazi odnos človeštva do svetovja, do zemlje, do bližnjika i. t. d. Potem šele uvidi človek, kako beže milijoni in milijarde svetov mimo njega, neznatne smeti, v neskončne daliave.

Zanimivo je vprašanje, koliko tehtajo vsi ljudje na zemlji skupaj. Seveda se da to izračunati le približno; no, pa saj končno za par kvintalov sem ali tja, ni veliko pri takšni teži. Če računamo na vsakega človeka povprek 60 kilogramov, potem bi tehtali vsi ljudje na zemlji 90 milijard kilogramov! To je pa že tako število, da si je že ni mogoče predstavljati. Olajšajmo si to predstavilo! Vso to težo bi morali naložiti na 120.000 tovornih vlakov po 50 vagonov, če bi jo hoteli odpeljati. Ako bi imeli vse te vagonne priklopljene drugega za drugim, bi ta vlak objemal zemljo okoli in okoli. Kolikšna teža, si bo kdo mislil! Pa ni! Naša zemeljska obla je brez primerno težja: 6 kvadrilijonov kilogramov. Vseh teh 90 milijard kilogramov je torej komaj 66 bilijonski del teže naše zemlje. Pa predstavljaj si zdaj to te-

žo, če si moreš! V primeri bi se dejalo: teža vsega človeštva je teža enega peresca, napram teži ene gore!

Napravimo še en poskus. Postavimo ljudi enega poleg drugega! Nehote se vrine človeku misel, joj, to bi bila glava pri glavi najbrže po vsej Evropi; saj je okroglo 1800 milijonov ljudi posejanih po vsem svetu, čigar površje znaša 510 milijonov kvadratnih kilometrov. Začudil se boš, ko zveš, da bi vse te ljudi stlačil na prostor, ki bi bil samo tako velik kot je naša Vipavska dolina! Bodimo torej le brez skrbi za dolino Jozafat.

Izmerimo še nekoliko človeški čas. Vsakdo ve, da človek prespi eno tretjino svojega življenja. 20 let, če jih učkaš 60! 3 in pol leta neprenehoma ješ! Če si dober jedec »zaješ in zapiješ« par let svojega življenja več. Za britje svoje brade porabiš tekot svojega življenja 4 mesece. Če dnevno zapraviš 5 minut brez dela, si izgubil ob svoji smrti polna 2 meseca! In kako lahko miselno zapravlja človeštvo kljub temu svoje kratne trenutke!

Valuta.

Dne 16. januarja si dobil:

za 100 franc. frankov	132.50 do 134.50 Lir
za 100 belg. frankov	122.— do 124.— Lir
za 100 švic. frankov	472.— do 476.— Lir
za 100 češ.-slov. kron	73.— do 74.50 Lir
za 100 dinarjev	39.30 do 39.70 Lir
za 1 šterling	117.50 do 117.80 Lir
za 1 dolar	24.45 do 24.65 Lir
za 1 zlato marko	580.— do 595.— Lir
za 100 avst. kron	0.0345 do 0.0355 Lir

Beneške obligacije.

Dne 16. januarja: Srednji kurs L. 79.61, v Trstu 80.—; v Milanu 79.80, v Rimu 79.60 L.

Naznanilo preselitve.

Goriško krojaško podjetje

Anton Krušič & sin

se je preselilo iz ulice Nazario Sauro (prej Dogana) na Corso Vittorio Emanuele št. 37. Tvrdba se priporoča Slovincem v mestu in na deželi.

PRODA SE dobro ohranjen pisalni stroj (»Ideal«). Kje, pove uprava.

IŠČEM DOBREGA moistra-ogljara. Švara Valentin, Gorjansko 96, Komen.

KUPI SE HARMONIJO dobro ohranjen, ki bi služil za podučevanje petja v društvu na deželi. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Straže«.

Pozor!

Naša zavarovalnica
„L'UNION“

— Gorica —

se je preselila s svojim
uradom
v Via Barzellini št. 2
I nadstropje.

Deželni kmetijski urad
oddelek Ajdovščina

je premestil svoj urad v Šturije št. 28, v hišo g. Čermelja.

Uradni dan za razne kmetijske zadeve je določen na vsak četrtek v tednu. Če hoče kdo imeti voditelja urada na dom, mora predložiti ustmeno ali pismeno prošnjo. Nasveti so brezplačni.

Vodja urada:
inž. VELICOGNA.

Kino Ideal V petek 16. januarja 1925. —
začno predstave slavnoznanega zgodovinskega filma

„Messalina“

To je eden izmed najlepših filmov sveta, kar jih je ustvaril italijanski duh. Sodeluje 20.000 oseb in 1000 konj. —
Uspeh po vsem svetu!! — — —

JAKOB ŠULIGOJ, urar
Gorica

Gospoška ul. šte. 19,

naznanja slavnemu občinstvu, da se ni preselil. — Je še na prejšnjem mestu, Via Carducci — (Gospoška ul.) 19.

Naznanilo.

Podpisani se usojajo javiti, da je s 15. prosincem pooblaščen prevajati vsakoršne listine (n. pr. testamente itd.) iz slovenščine in nemščine v italijanski jezik, kot tudi obratno. Sprejme delo tudi po pošti.

Dr. Jasnič Lojze
Černiče — Cernizza Goriziana.

ABADIE?

Evo vam
Abadie!
Najizvrstnejši
cigaretni papir

Fotograf JOSIP NARDIN

se je preselil iz ul. Via Carducci na Koren, nasproti Attemsove palače.

Kavarna Principe Umberto
in slaščičarna

lastnik D' ATRI MARIJ
Corso Verdi 1. (Hiša Marzini
v Gorici).

Elegantno shajališče, dvorana z biljardom. Najboljša kava espres, napolitanske sladčice, izvrstno pecivo, najboljša čokolada, likerji prvovrstnih tvrdk. Delikatese domačih in tujih kolonij.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica in rezerve:	CENTRALA LJUBLJANA	Rezerva SHS Din. 10,000.000
----------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------------

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4 1/2%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja.

• zvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje

Vsem dobro znana trgovina

Struchel & Paludetto

se je preselila iz Šolske ulice št. 6
k sadnemu trgu, Corso G. Verdi šte. 7

Prodajalna vseh vrst manufakturnega blaga, ter moškega in ženskega perila

z lastno krojačnico

Izvršuje oblike po najugodnejših cenah. — V zalogi velika izbira moških izgotovljenih oblek.

Plačam najvišje cene za kože lisic, podlasic, kun, zajcev, mačk, vereric, jazbecev i. t. d. i. t. d. Prodajam pasti in posebno meso za lov na divjačino.

Delavnica za strojenje in barvanje. Nihče nima pravice kupovati zame.

Walter Windspach - Gorica
Via Carducci šte. 6.

Pozor na izpremenjeni naslov!